

Скловський Ігор Зіновійович - доктор філософських наук, професор кафедри суспільних наук та документознавства Кіровоградський національний технічний університет, м. Кіровоград, Україна

УДК 330.101

ФЕНОМЕН МЕТАФІЗИКИ ЕТНОСОЦІАЛЬНИХ ЗМІН В АСПЕКТІ ДИНАМІКИ ПОЛІТИЧНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ

Самоідентифікація української соціокомунікативної надії в XXI ст. потребує ретельного вивчення культури, міжнаціонального спілкування в Україні, в метафізичному контексті економіки.

Ключові слова: економіка надії, патріотизм, українська ідея, метафізика економіки, національне буття, футурологія, політична модернізація

ФЕНОМЕН МЕТАФИЗИКИ ЭТНОСОЦИАЛЬНЫХ ИЗМЕНЕНИЙ В АСПЕКТЕ ДИНАМИКИ ПОЛИТИЧЕСКОЙ МОДЕРНИЗАЦИИ

Самоидентификация украинской социокоммуникативной надежды в XXI в. требует тщательного изучения культуры, межнационального общения в Украине, в метафизическом контексте экономики.

Ключевые слова: экономика надежды, патриотизм, украинская идея, метафизика экономики, национальное бытие, футурология, политическая модернизация

THE PHENOMENON OF METAPHYSICS ETHNO-SOCIAL CHANGES IN TERMS OF THE DYNAMICS OF POLITICAL MODERNIZATION

Identity Ukrainian socio communicative action in the XXI century needs careful study of culture of interethnic communication in Ukraine, metaphysical context. Economy of hope, patriotism, Ukrainian idea, metaphysics economy, national existence, futurology of economy. The results of The research show that “metophysical context of the of the phenomena of the ethno-social dignity must be permanently actuating social barometer for state and social workers for deterring The level of the state responsibility, of the personality, for improving ethno-social rules of civilized social activity particularly in the market relations. This model of the “Economics of hope” may be used to start up for following researches of other aspects of this important problems.

Keywords: economy of hope, patriotism, Ukrainian idea, metaphysics economy, national existence, futurology, political modernization

Економічна модернізація є важливою та перспективною проблемою розширення меж дослідження економіки надії, що впливає на фаховий розгляд конкретних економічних проблем сучасності. Проблема соціокультурної динаміки охоплює економічний контекст національної ідеї у зв'язку з глобалізаційними процесами, загостренням національних конфліктів; становленням політичних націй, але у дусі принципів демократичного патріотизму тощо. Це переконує в перспективності онтологізації патріотичного осмислення власного «Я-буття», адже становище шляхетної модернізації національного буття – як творча запорука економіки надії у специфічній європейській школі осмислення духу української ідеї.

В Україні є чітка необхідність фахового економічного аналізу політичних змін, слід враховувати, що зміст цього матеріалу може бути використаний для доопрацювання ходи економічної модернізації, що передбачене для внесення нових змін у весь корпус принципів демократичного патріотизму, з метою уникнення зайвих зауважень, щодо невідповідності профілю економічної модернізації та приділення ретельної уваги до подальшого розвитку «економічної думки». Новизна висвітлення метафізики економіки обумовлена тим, що національний дух поступово стає властивістю патріотизму цивілізованого типу, чим давно привертає до себе увагу українських філософів. Але в останні десятиріччя її актуальність зростає ще більше, бо історичний суб'єкт творчо використовує статус філософсько-історичних та теоретико-методологічних засад плюралізму, як сутнісний пошук оптимізації націо-

нального буття. Глобалізацію буття дозволяє з'ясувати, зокрема, методології суто класичного та постнеокласичного підходу до української економіки, її природоохоронних синтетичних вимірів, як аспектів економічного імперативу. Єдність характеру історичного етносу (О. Базалук, Є. Борінштейн, Ю. Добролюбська, В. Лисий, Є. Сулима) також перевіряє дух національного буття серед реалій сучасної доби. Еліта відтворює справжнє переформатування кризового соціуму, що спирається на демократичне висвітлення «шляхетного типу комунікації держави в її впливі на досвід громадського соціуму та особистості» (В. Андрущенко, В. Базилевич, Т. Смовженко, В. Воронкова, С. Гаркавий, В. Ільїн та ін.) [1-4]. Розгляд національної гідності, як ознака, показує сенс духовних інтенцій, що відтворюють наш сталий розвиток як цивілізовану самотність і буття суспільства (З. Скринник), бо мета «пострадянської економіки» заторкує «парадокси духа» (В. Ільїн), в аспекті тотальної еволюції соціо-економічного контексту, і, в надії на цивілізований патріотизм. Ми аналізуємо філософію деструкції в Україні, й збоку РФ, на основі твору Д. Донцова «Націоналізм» (1926 р.). Деструкція викривлювала завжди дух природи, етносу економіки та соціуму. Тоді існування «іншого як трансцендентального суб'єкта» (з числа «сім'ї великій, вільній, новій») може бути узаконене у стереотипах «чинного націоналізму», відкинувши надію на оптимальну модернізацію, що погіршує й сенс поняття «Я-етнос-комунікація-іншого», де «інший» - не лише учасник віртуально-феномена логічної дії, а й громадський, «політичний носій етносоціальної взаємодії». Життєвий світ «іншого як суб'єкта», є надією лише цивілізованої особистості, що відчуває і трансцендентну, і громадську відповідальність за втілення обривів свободи національної цивілізованості.

Метафізичні сенси буття в наш час не є лише абстрактне співвідношення між національною ідеєю як «річчю-в-собі» та її соціокультурним усвідомленням (у трансцензусі ракурсів дихотомії «свій-інший» - їхня номіналістична домінанта). Цілісна гармонія Вічно-сущого яку Е. Гуссерль визначив через монадологічне поняття «інтерсуб'єктивність», включає також системність епістемології, природи, етносу, економіки та соціуму. Так, категорійний сенс Вічно сущого в індуктивній формі вже конкретизує можливість бачити сутність «у будь-якій волосинці (речі) і кровинці, щоб був «гроб» і «перст»... і є в тій кровинці частинка, яка до життя.., що допомагає лікареві лікувати: це її «дух» і «життєдайність», її піднесення та «вставання»..., що залишається в дітях» (В.Розанов).[12] Метафізика історії номінує економічний базис свободи і гідність людини, з її трансцендентним націєгенезом властивостей «над-Я» (у вигляді спільного та відмінного). До розуміння екзистенціалів Вічносущого залучаються постаті російської й української філософії (М. Бахтін «Рабле і Гоголь»), щоб номінувати дух «прогностичної культури» майбутнього «козацької нації». Історіософія та вітасофія корифеїв мають значне онтологічне та ідеологічне, і, навіть, експресивне, навантаження (ми їх намагаємося, виходячи з метафізичних сенсів уникати, щоб не було непорозумінь між економічним, філософським і політичним значенням економіко-комунікативного сценарію здійснення національної ідеї). Гідність носія державної ідеї; навіть альтернативно-революційно висвітлене суспільством зумовлює поважати логіку економічної свободи – феномен цивілізованої української ідеї, яку патріотична еліта використовує, звертаючись до спадку корифеїв, виокремивши підходи М. Гоголя, Т. Шевченка та І. Франка.[7;16;18]

Метафізика економіки продукує філософію буття як постнекласичних термінів в загальноживаному, але диференційованому вже розумінні, бо вони не зовсім відтворюють повагу до абсолютизації «насилля», «революціоналізму» у спробах деяких радикалів-теоретиків, що нагадує одіозну механічну заміну терміну «науковий комунізм» на «науковий націоналізм». (попри громадських очікувань).

Домінуючим підходом за екологічної доби, що йде за «бунтом мас», тому можна назвати «екософію» - оптимальну підсистему історіософського пізнання метафізики надії, де терміни «віра», «утопія», «нація» відображають дух пасіонарних цінностей, бо не сприймають ні в якій формі «насилля», над економікою надії, зокрема як мертвонароджений квазі-концепт, що є маргінальним в системі етносоціального оточення «зелених», -

неосферно стимулюють етнічне самовідтворення української політичної нації у дусі європейських цінностей (В.Вернадський). «Етнічна спільнота» постає не як «недозріла народність», а динамічна національна спільність лише тоді, коли розуміє свою глобальну та локально-бутійну відповідальність перед світовим співтовариством та своїм родом (народом), за свою самоорганізацію, як вищий і найрозвиненіший тип етно- та націєгенезу.

Становлення власного змісту світогляду українського суспільства М. Гоголь та Т. Шевченко здійснюють на ґрунті, яким донедавна була Києворуська цивілізація та її збагачення в діях великих гетьманів. Цей досвід створював історично-захисний механізм, що не могли зруйнувати ні комуністичні експерименти, ні войовничий націоналізм, ні марксистсько-ленінська ідеологія. Гоголівсько-Шевченківський проект «сім'ї великій, вільній, новій» вимагав чималих зусиль, а зокрема обґрунтованої відповіді еліти кризового(поневоленого) суспільства на питання «хто ми?», «ким ми хочемо бути в сучасному світі?», на які, власне, і дає відповідь духовна конструкція цивілізованого козакофільства, що була означена концептом слов'яно-православного тлумачення «національної ідеї». Тоді національне мислення на Сході та Заході розвивається за створеними у постнекласично-метафізичному відгалуженні штучними правилами комунікативної інтелектуальної метаморфози, через виявлення реального впливу так званого громадського суб'єкта як носія еволюційної трансформації застарілих проімперських нормативів.

Розглядаючи зміст концептів метафізики надії як теоретичного базису економічної модернізації іде актуалізація спадщини Т. Шевченка та його однодумців, як джерела для з'ясування механізмів націєтворення, взаємозв'язку епістемології та онтології, економіки та політики з досвідом етноконфесійної саморегуляції суспільства. Треба критично сприймати виявлення Т. Г. Шевченком духовних суперечностей носіїв громадянської свідомості, що не може бути розкрито навіть методологією постмодернізму. Він у свій час, виходив із футурологічних «обріїв» національної української ідеї. Як свідчить аналіз творчості Великого Кобзаря, його уявлення про українське майбутнє оптимістично розкривається в руслі самостійного бачення підходу еліти всієї соборної України, крім окупованих сепаратистами, на основі аналітичного європейського вирішення проблем державотворення цивілізованими народами Європи.

Шляхетна гідність має призначення критичного сприйняття націософії та розуміння універсального осмислення її аксіологічного сенсу. Іншою прикметою метафізичного пізнання є вибір шляхетної критики націократичного міфологізму, імітація втілення духу козакофільства корифеїв, або половинчасте висвітлення і проблем націєтворення та елітоутворення [5-6]. Ось чому, соціокомунікативний сценарій переформатування радикального тлумачення української ідеї є не лише неодмінною умовою появи політичної нації, а є достатнім критерієм зрілості громадського сприйняття українського націоналістичного руху, що діє часто-густо попри намірам класичного ядра духовної еліти тієї автохтонної нації, навколо етноніму якої йде становлення нової соціокультурної спільноти. Термінами «економіка», «клас» чи «нація» не можна маніпулювати за логікою софістики, бо вони в загальноживаному сенсі належать різним духовним сутностям, що не відповідає ні метафізиці надії, ні «історичному компромісу», що попереду. В цілому, позитивно оцінюючи роботу еліт Сходу та Заходу у пошуках «компромісу», разом з тим варто вказати на ті моменти концептуальних прорахунків, що, на нашу думку недостатньо дискусійно є обговореними й вимагають, як мінімум, більш розгорнутої аргументації, а, можливо, і більш критичного ставлення з боку інтелектуальної еліти.

Тема актуальна у світлі негативації процесу духовного відродження, яке, хоча й суперечливо й непослідовно, проходить сучасна Україна. Це стосується, зокрема, ігнорування деякими радикалами метафізичного контексту національної ідеї через політизацію поняття «етнічно-моральних приписів», зокрема минулого досвіду визвольних змагань та односторонньої інтерпретації сучасного економічного розвитку тощо». На нашу думку, інтерпретація українських державних перспектив має співвідноситись з проблемами

творчості корифеїв суттєво не відрізняючись від європейських цінностей, що можуть розглядатися як єдиний концептуальний контекст, зрозумілий сучасним генераціям, що стверджують проєкт «козацької нації».

Сучасний сценарій економіки нації заторкує Шевченкову «вітасофію історичного здійснення політичної нації з українців різного етнічного походження у «великій родині», що є «концептуалізацією стратегії «щасливого майбутнього» (хоча не викликає прямих заперечень, але примушує постійно звертатися до джерел з Шевченкової спадщини для дослідження проблем національної ідеї). Сам «Заповіт», в основі джерельної бази, враховуючи, що весь сенс присвячений «романтично-просвітницькій ході української ідеї як методології дослідження «національного духу». На нашу думку, не можна ігнорувати внесок Шевченка у формування української національної ідеї, бо його проєкт «сім'ї великої, вільної, нової» має економічну складову, тобто не обмежується розглядом обривів «громадянської величчї великої родини». Потрібен дискурс надії в контексті метафізики економіки [6]. Рідко повторюваною в дискусії щодо метафізики надії є дихотомія «деструкційних процесів», пов'язаних як з націонал-нігілізмом, так і з войовничим націоналізмом, зокрема проявами «націонал-егоїзму й нігілізму (природофобії)», з одного боку, і викривлення охлократами «духу патріотизму» з другого. Йдеться навіть про «прояви фанатизму щодо деяких пам'ятників, бо не можна механічно замінити дух «наукового комунізму» - на «науковий націоналізм».

Громадянство майже постійно звертає увагу на те, що «преференції обіцянок народу – у взаємовідносинах влади – бізнесу – громади, тексти минулого», що містять в собі ряд прихованих та неусвідомлених смислових примітивних рівнів радикалізму, які потребують як глибокого економічного обґрунтування у духовному аспекті, також «політичної розшифровки» у дусі політичної економії, є завдання більше для філософії економічної модернізації, а не для політичної надії, щоб таке положення не сприймалося як недоречна заангажованість. Основною загрозою для «історичного компромісу» українців різного етнічного походження є саме «войовниче невігластво» багатьох легковажних «політиків сучасності». При цьому незрозуміло, які саме філософські підстави мають на увазі носії «націонал-нігілізму», «войовничого націоналізму», «націонал-егоїзму», «наукового націоналізму», і де саме в соціальному житті сучасної України вони виявляють свою екстремальну безпечність. На нашу думку, тут до певної міри має існування недостатність наукового аналізу політичних стереотипів - «страшилок», зокрема щодо сприйняття духу децентралізації.

Велику увагу громадянська еліта має приділяти проблемам «втілення цивілізованого націєтворення та громадської саморегуляції» як актуального завдання для демократизації сучасного українського суспільства. Проте незрозуміло стратегії та тактики «націонал-демократів», яку саме історичну добу маємо переживати, коли існує «цивілізована колія суспільства», де активно виявляє свою ідею історична комунікація всіх етносів і елітних верств, у короткій чи далекій перспективі, оскільки православні чесноти теж мають виступити дороговказом як чесноти «національної пасіонарної верстви», що ставить першочерговим сенсом буття ідею «цивілізованого державотворення». Сучасна доба в певному сенсі дозволяє зрозуміти першочерговий сенс буття економіки уже сформованої політичної нації. Зрозумілою для пересічних громадян є тлумачення української ідеї через методологічну роль бінарної опозицій «Хазяїна (уособлення носіїв економічної цивілізованості) і Раба (плебейство)», тобто носіїв радянських стереотипів для аналізу проблем функціонування духу громадської спільноти), — «нацменшин та автохтонів» для характеристики міжнаціональних відносин у сучасній Україні.

Особливо значущою є творчість корифеїв з їх створенням філософських підвалин національної ідеї саме не для окремого регіону, а для всієї соборної України, з її спробами за козакофільським осмисленням «громадського розуміння» власного потенціалу виконати умови необхідної інтеграції українського суспільства в різнопланові європейські та світові структури.

Проблема економічно-парадигмального світогляду в контексті метафізичної моделі історичного буття українського етносу, - є багатогранною, що дозволяє розкрити сенс сучасного економічного буття, попри імперським амбіціям, Про це нагадує навіть прямий економічний наслідок анексії Криму - втрата чорноморських родовищ газу та ймовірне погіршення стану в економічному секторі країни. Вагоме значення має також демографічна... ситуація в країні. За даними Державної служби статистики на 1 лютого 2014 року в Україні проживало понад 45 млн. населення. Тепер за вирахуванням тих, хто живе у Криму 43 млн. Наша держава разом із територіальними втратами анексією Криму - понесла втрати демографічного характеру. За даними Держкомстату, на 1 лютого 2014 року в Україні кількість наявного населення становила 45 410 071 осіб, у Автономній республіці Крим - 1 966 801, у Севастополі 384 040. (Гаркавий С.Ф.)

На даний момент Україна втратила газові родовища, що знаходяться на шельфі Чорного моря в районі Кримського півострова. Ресурси в північно-західній частині Чорноморського шельфу оцінюються в мільярди кубічних метрів природного газу та тонн нафти і конденсату (Прикерченської зони, континентального схилу). Станом на кінець 2013 року Україною було розроблено всього лиш 4 % від загальної потужності родовищ. Слід зауважити, що-розробка шельфових родовищ потребувала чималих фінансових ресурсів. Проте поступова розробка чорноморських родовищ розглядалась як дієвий шлях зниження залежності від поставок газу та планувалось збільшення видобутку газу з 5 млрд. кубометрів.

Не менш важлива проблема націоналізації українських підприємств на території Криму; під її вплив потрапили як державні, так і приватні підприємства, понад 130 туристичних об'єктів. Доля приватних підприємств залежить від домовленостей між Україною та Росією. Очікується, що активи Чорноморнафтогазу ввійдуть до складу «Газпрому» і Росія розпочне активне освоєння газових і нафтових родовищ на шельфі Чорного моря. Вся приватна власність, включаючи землю, нерухомість, підприємства, переоформлена відповідно до російського законодавства, що веде до різкого зростання трансакційних витрат для представників середнього та крупного бізнесу. (С. Гаркавий) [6, с.302] Основне питання яким чином будуть розвиватись відносини з торгівельним партнером і агресором водночас – Росією. У 2013 року РФ була найбільшим торговельним партнером України. На неї припадало 24 % експорту товарів. [6, с.302-303] Серед найвагоміших статей експорту до РФ продукція машинобудування, у багатьох товарних групах якого продажі до Росії становлять понад половину загального обсягу, металургія, хімічна продукція, а також АПК, «реактори ядерні, котли, машини», «залізничні локомотиви». В таких умовах стає актуальним наступне питання - чи може Росія відмовитись від споживання української продукції, на довгострокову перспективу? Скасування контрактів негативно вплине на російську економіку, проте цей вплив чи буде меншим за вплив на економіку України? Враховуючи те, що історично українська продукція була розрахована, в першу чергу, на російський ринок, стандарти якого відрізняються від європейських, а відтак часто є не сертифікованою, а також виникають серйозні питання по її конкурентоздатності на інших зовнішніх ринках. (переорієнтування товарних потоків на ринки інших країн, у короткотерміновому періоді вже почалася.)

Залежність України від поставок російського газу залишається вкрай гострим питанням, а різке підвищення ціни на газ відобразилося на галузях, які активно споживають газ в якості сировини. Так звана «харківська» знижка на газ в розмірі 100 доларів була прив'язана до оренди кримської землі для дислокації чорноморського флоту РФ. І хоча Україна не визнає анексії Криму, в світлі економічних санкцій має знижку ціни на газ. Водночас є певні позитивні наслідки, ефект від яких ми зможемо відчутти тільки в середньо- та довгостроковій перспективі. Мова йде про вимушене, проте вкрай необхідне, зниження енергетичної залежності від Росії, яка використовувала цей фактор як привід для політичного шантажу, або початку довгоочікуваного впровадження в промисловості енергозберігаючих технологій, а також виконання актуальних вимог міжнародних фінансових договорів.

Комунікація патріотів значно підсилює дух еволюційного націєгенезу й сприяє повноцінному розвитку своєї держави на основі шляху, що веде до розуміння спадку

корифеїв для розкриття джерела локальних і всесвітніх таємниць, що висвітлює несумісність «деструкційних уявлень націоналізму» на фоні глобальної еволюції картини світу ХХІ ст., як прояву його мудрої сутності, означає критичне визнання «деструкційних процесів», коли дії того чи іншого кандидата-гетьмана або ватажка охлократії радикальних угруповувань, але не зміцнюючи «волю соборної України». Про необхідність збереження пам'яті «великої родини» наголошували українські корифеї, щоб завжди патріотична людина «розміщувала» перед собою щось ідеальне для духовного тлумачення суверенітету в контексті історичного Логосу, коли Вічносуще підноситься як загальна підстава пізнання націєтворення в такий самий спосіб, в який поняття «держава» підноситься взагалі не як лише потреба деякого здійснення бажань біомаси (що не гідна до вищих шаблів європейського цивілізованого державотворення).

Свобода як метафізична «іронія» об'єктивного духу через економічну цілісність шляхетних зусиль всіх прихильників демократичного патріотизму, майже здійснювала вибраковування «войовничого націоналізму», що претендує бути деякою пасіонарною теодицеєю (виправдання не Бога, а його імітаторів, що обумовило страждання носіїв української ідеї) та місцевою антроподицією (виправдання звичайного, пересічного, «маленького» українця замодельованю проявів егоїзму чи націонал-нігілізму під час «суцільної» колонізації, монархізму, богоборського волюнтаризму чи русифікації).

Мету, задачі та особливий виклад основної частини, можна чітко конкретизувати та прив'язати до об'єктивного розуміння сучасного стану України, щоб в більший мірі зрозуміти її схильність до західної економіки, і в тому числі до стратегії економіки надії. Тим самим затверджується історична здатність продукувати істинне знання про предмет цивілізованого патріотизму. Об'єктивність метафізики історії проявляється в тому, що економіка виступає як первинна етносоціальна реальність, на яку спрямована пізнавальна активність духу істини з метою її шляхетного розуміння. Суб'єктивність - в тому, що міфологічне знання несе на собі реальний відбиток моделей часу екзистенції за доби відмови від імперативу «бунту мас» як викривлення особових якостей «батьків нації».

«Свобода громадського націєтворення»- це є основна умова відтворення поваги до якогось вільного підйому у відносинах національної еліти і радикалів (плебейство). Але еліта не може просто спокусити свободою слова звичайних суб'єктів ринку чи вільних громадян (Раб не хоче свободи, а лише – помсти, вказував Аристотель у «Політиці»), вони до неї не готові, бо мають завойовувати не тільки права, а й обов'язки, як носії духу громадської спільноти. Свобода Духу - нове явище, яке було «ви роком» так званому «адміністративному соціалізму», та кризовому антирадянському соціуму. Тому, на відміну від всіх інших, національна еліта, уособлення духу самоорганізації великої родини, - навіть держави. Не випадково, демократія хоче створити лояльність звичайних громадян не тільки до гідності суб'єктів влади чи до будь-яких її ланок, але до вільного духу всієї соборної України, тобто громадської поваги до її конституційних засад, щоб мирно вплинути на анексовані терени України.

Футурологічно-науковий погляд на перспективи України у зв'язку з міжнародною підтримкою, і з нашим технологічним прогресом, почав формувати шляхетний дух серед масового несприйняття стереотипів (минулої доби) «бунту мас», оскільки в основі цивілізованого націєтворення громадські сподівання (метафізики надії) на основі системи «людина - політична надія - віра - наука - технологія - громадянське суспільство - екологічний імператив», зокрема стимулюючи весь обсяг позитивних змін суспільства», включаючи духовну ізольованість носіїв відтворення атмосфери ксенофобії, як прояву плебейського невігластва. Така модель «Економіки надії» може бути використаною вже зараз, але потрібно започаткувати для цього інноваційний дух подальших досліджень інших аспектів цієї важливої проблеми.

Результати дослідження показують, що існує великий потенціал «метафізичних контекстів економічного феномену етнонаціональної гідності», бо цей аспект має стати постійно діючим «громадським знаряддям» для посилення ролі державних та громадських

організацій, для визначення рівня громадянської відповідальності влади і опозиції, вдосконалення соціальних правил цивілізованої економічної життєдіяльності, зокрема в ринкових відносинах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрущенко В. П. Організоване суспільство. Проблема організації суспільної самоорганізації в період радикальних трансформацій в Україні на рубежі століть: досвід соціально-філософського аналізу / В. П. Андрущенко. – К.: Атлант ЮемСІ, 2006. — 498 с.
2. Бахтин М. Рабле и Гоголь (искусство слова и народная смеховая культура) // Творчество Франсуа Рабле и народная культура средневековья и Ренессансу. – 2-е изд.- М., 1990.- с. 526 – 536.
3. Боринштейн Є. Р. Соціокультурні прилегоменні мовної особистості / Є. Р. Боринштейн // Методологія та технологія сучасного філософського пізнання. Матер. II – ї міжнар. наукової конф. – Одеса: вид. Держзаклад «ПНПУ ім. К. Д. Ушинського», 2014. – с. 5 – 8.
4. Вебер М. Протестинська етика і дух капіталізму / Макс Вебер: [пер. з нім., склав., заг. ред. і послесловіє Ю. Н. Давидова; предисловіє П. П. Гайденко] // М. Вебер. Избранные произведения. – М.: Прогресс, 1990. – с. 14 – 271.
5. Воронкова В. Г. Синергетична методологія аналізу соціального управління // ЗДІА: зб. наук. пр./ гол. ред. В. Г. Воронкова. – Запоріжжя: Вид-во Запоріжської державної інженерної академії, 2009. — Вип. 36. — С. 26-46.
6. Гаркавий С. Ф. Соціально економічні наслідки анексії Криму Росією : що далі? / С. Ф. Гаркавий // Філософія фінансової цивілізації: Людина у світі грошей. зб. наук. пр. Львів: УБС НБУ, 2014. – 451 ст. – с. 300 – 306.
7. Гоголь Н. Тарас Бульба и др.: Соч.: В 8 т. – М., 1984. – Т. 2. – 319 с.
8. Гуссерль Э. Логические исследования. – К., 1995. – Ч. 1. – 255 с. (репр. – С. П. б., 1909).
9. Добролюбовская Ю. А. «Законоисторичних ситуацій» Л. Кертмана як фрагмент філософії історії ХХ ст. Методологія та технологія сучасного філософського пізнання. Матер. II – ї міжнар. наукової конф. – Одеса: вид. Держзаклад «ПНПУ ім. К. Д. Ушинського», 2014. – с. 54 – 56.
10. Ильин В. В. Метафізика. Историко-философская экспозиция/ Базилевич В. Д., Ильин В. В. Метафізика економіки. - К. : Знання; М. : Рыбари, 2010. - С. 37- 92.
11. Лисий В. П. Принцип діяльності у «науковченні» Й. Фіхте / В. П. Лисий // Проблеми гуманітарних наук : наукові записки Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка / ред. кол. : В. Скотний, Т. Біленко, М. Кашуба та ін. - Дрогобич : Вимір, 2004. - Вип. 13. - С. 25 - 34. - (Серія «Філософія»).
12. Розанов В. От чего не удался памятник Гоголю? // Сочинения. – М., 1990. – с. 355 – 351.
13. Скловський І. З. Метафізичний дискурс в контексті осмислення українського етносу / І. З. Скловський // Мультиверсум. Філософський альманах : зб. наук. пр. / гол. ред. В. В. Лях. - К. : Видання Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України, 2009. - Вип. 77. - С. 99-106.
14. Смовженко Т. С. Революція гідності та економічна модернізація: чи долаємо «ефект колії»? / Т. С. Смовженко, З. Є. Скринник // Філософія фінансової цивілізації, людина у світі грошей. – Львів: УБС НБУ, 2014. – с. 26 – 32.
15. Суліма Є. М. Глобальний соціальний порядок постіндустріалізму : монографія / Суліма Є. М. - Вид. 2-ге, допов. - К. : Генеза, 2004. - 336 с.
16. Шевченко Т. Г. Кобзар / Передм. О. Т. Гончара; прим. В. Л. Смілянської. – К., 1998 – 486 с.
17. Щербатюк В. М. Повстанський рух під проводом Нестора Махно в сучасній вітчизняній історіографії // Наука. Релігія. Суспільство. – 2010.- №2.- с. 49 – 65.
18. Франко І. Я. Поза межами можливого // Збір. тв: У 50 т. – К., 1986. – Т. 45: Філософ. пр. – с. 8 – 98.

© Скриль С. А.

19. Sententiae : наукові праці Спільки дослідників модерної філософії Паскалівського товариства / О. Хома (гол. ред.). - Вінниця : Вид-во Універсум, 2004. - Спецвип. № 3 : Філософія і космологія / ред. : Базалук О., Огороков В. — 223 с.
20. Shils E. A. The ethnicsources of nationalism / E. A. Shih // Etnie Conflicts and international Securiti / M. E. Brown (ed). - Princeton, N. I. : Princeton University Pres, 1993. - P. 27-42.

Скриль Сергій Анатолійович – кандидат юридичних наук, завідувач кафедри загальноюридичних дисциплін Херсонського економічно-правового інституту

УДК: 316.652

ПРОБЛЕМИ МЕТОДОЛОГІЇ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОЛІТИЧНИХ СИСТЕМ

У статті розглядаються актуальні проблеми методології дослідження політичних систем. Акцентується увага на методи системного аналізу, порівняльній методології, синергетичних підходах. Політична система розглядається у контексті взаємозв'язку із економічною, соціальною та правовою системами.

Ключові слова: парадигма, методологія, політична система, системний аналіз, компаративістика, синергетика.

ПРОБЛЕМЫ МЕТОДОЛОГИИ ИССЛЕДОВАНИЯ ПОЛИТИЧЕСКИХ СИСТЕМ

В статье рассматриваются актуальные проблемы методологии исследования политических систем. Акцентируется внимание на методе системного анализа, сравнительной методологии, синергетических подходах. Политические системы рассматриваются в контексте взаимосвязи с экономической, социальной и правовой системами.

Ключевые слова: парадигма, методология, политическая система, системный анализ, компаративистика, синергетика.

PROBLEMS OF METHODOLOGY OF RESEARCH OF THE POLITICAL SYSTEMS

The article describes problems in the research methodology of political systems. The author puts an emphasis on the systematic approach, comparative methodology, synergic approach. Political system is viewed in the context of interconnection with economic, social and judicial systems.

Key words: paradigm, methodology, political system, systematic approach, comparativistics, synergetics.

Основним критерієм науковості будь-якого дослідження є дотримання дослідником певних методологічних принципів у межах домінуючої у цей час та визнаною вченим співтовариством наукової парадигми. Під парадигмою розуміється сукупність метатеорій, концепцій, які формують уявлення про фундаментальні основи буття. Але слід зазначити, що у сфері суспільних наук (на відміну від природничих та технічних) парадигмальний підхід має свої певні «цивілізаційні кордони». Тобто існують самостійно, хоча і знаходяться у стані постійного діалогу, а тому синхронно розвиваються, доповнюючи одна одну, західна, ісламська, індуїстська та конфуціанська парадигми політичної науки. Кожна із зазначених цивілізаційних парадигм має свої базові духовні цінності, які формують цілісне уявлення про оточуючий світ, природу людини, суспільство, сутність і зміст владних відносин.

Сучасною парадигмою політичної науки Західної цивілізації слід визначити політичний антропоцентризм, сутність якого полягає у визнанні людини, її прав, свобод та інтересів тією «системою координат», навколо якої розвиваються політична, економічна та